

Finansdepartementet

Pressehefte

Revidert budsjett 2019

Heftet inneholder pressemeldinger og lysark i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett og omprioriteringer på statsbudsjettet for 2019

Innhold

Pressemeldinger:

Den gode utviklingen i norsk økonomi fortsetter	Side	2
Nøkkeltall i Revidert nasjonalbudsjett 2019	Side	5
Merverdiavgiftsfritak for elektroniske tidsskrifter og bøker	Side	7
Engangsavgiften fjernes for kjøretøy over 20 år	Side	9
Redusert engangsavgift for motorsykler	Side	10
Redusert alkoholavgift for sider og lignende fra små bryggeri	Side	12

Faktaark:

Oversikt over skatte- og avgiftsendringer i Revidert nasjonalbudsjett 2019	Side	13
---	-------------	-----------

Plansjer:

Finansministerens plansjer fra pressekonferansen	Side	15
---	-------------	-----------

Pressemelding

Nr.: 37/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Den gode utviklingen i norsk økonomi fortsetter

Det går godt i norsk økonomi. Flere kommer i jobb, og veksten er høy. Investeringsviljen i fastlandsbedriftene har ikke vært sterkere på ti år. Den positive utviklingen ser ut til å fortsette fremover. I revidert budsjett 2019 viderefører regjeringen en økonomisk politikk som legger til rette for fortsatt omstilling, nyskaping og vekst i norsk økonomi.

– Arbeidsledigheten går ned over hele landet, og nå kommer en stadig større andel av oss i jobb. Det er ekstra gledelig at fire av fem arbeidsplasser blir skapt i privat sektor. Det styrker bærekraften i velferdssamfunnet, sier finansminister Siv Jensen (Frp).

Med god utvikling i norsk økonomi, har regjeringen de siste årene holdt igjen i utgiftene på statsbudsjettet, og på den måten lagt til rette for vekst og nye arbeidsplasser i næringslivet.

I budsjettet for 2019 har regjeringen videreført satsingen på samferdsel, forskning og utdanning og vekstfremmende skattelettelser, innenfor ansvarlige rammer. Revidert budsjett er i hovedsak en oppdatering av statsbudsjettet for 2019 med ny informasjon. På noen områder er det likevel gjort endringer. Forliset av KNM Helge Ingstad har medført økte utgifter til forsvaret. For å forebygge og bekjempe kriminalitet økes også bevilgningene til politiet og PST, og innsatsen til klimatiltak styrkes.

Pengebruken i 2018 ble lavere enn planlagt. Det er den viktigste årsaken til at budsjettimpulsen for 2019 ser ut til å bli høyere enn anslått i statsbudsjettet i fjor høst.

– Ser vi 2018 og 2019 samlet, er finanspolitikken om lag nøytral, sier finansminister Siv Jensen.

Tabell 1 Hovedtall for norsk økonomi. Prosentvis volumendring fra året før der ikke annet er angitt

	Mrd.kroner ¹ 2018	2018	2019	2020
Privat konsum.....	1532,9	2,0	2,3	2,9
Offentlig konsum	831,8	1,2	1,7	..
Bruttoinvesteringer i fast kapital.....	853,2	1,0	5,3	0,8
Herav: Oljeutvinning og rørtransport.....	154,6	2,7	13,0	-3,3
Bedrifter i Fastlands-Norge.....	312,0	2,6	6,7	3,7
Boliger.....	192,3	-6,0	0,9	0,8
Offentlig forvaltning	193,4	6,8	1,2	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	3062,4	1,6	2,4	2,1
Eksport.....	1345,3	-0,7	1,8	6,9
Herav: Råolje og naturgass	569,4	-4,7	-3,3	11,9
Varer fra Fastlands-Norge.....	411,0	2,7	5,2	5,3
Tjenester fra Fastlands-Norge	236,5	1,7	5,9	6,1
Import.....	1150,7	0,6	3,8	2,1
Bruttonasjonalprodukt.....	3535,6	1,4	2,1	3,4
Herav: Fastlands-Norge	2907,0	2,2	2,7	2,5
Andre nøkkeltall:				
Sysselsetting, personer		1,5	1,4	0,8
Arbeidsledighetsrate, AKU (nivå).....		3,8	3,7	3,6
Arbeidsledighetsrate, registrert (nivå).....		2,5	2,2	2,2
Årslønnsvekst.....		2,8	3,2	..
Konsumprisvekst (KPI).....		2,7	2,3	2,0
Vekst i KPI-JAE.....		1,6	2,6	2,2
Råoljepris, kroner pr. fat (løpende priser)		583	559	556
Tremåneders pengemarkedsrente, pst. ³		1,1	1,5	1,7
Importveid kronekurs, årlig endring i pst. ⁴		0,1	2,0	0,0

¹ Foreløpige nasjonalregnskapstall i løpende priser.

² Utenom lagerendring.

³ Beregningsteknisk forutsetning basert på terminpriser i april.

⁴ Positivt tall angir svakere krone.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, ICE, Macrobond, Nav, Reuters og Finansdepartementet.

Tabell 2 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond. Mrd. kroner

	2017	2018	2019
Totale inntekter	1 225,9	1 350,6	1 416,1
1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet.....	194,4	273,5	291,9
1.1 Skatter og avgifter	71,2	117,3	142,7
1.2 Andre petroleumsinntekter	123,2	156,2	149,2
2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	1 031,5	1 077,1	1 124,2
2.1 Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	943,6	986,4	1 034,6
2.2 Andre inntekter	87,9	90,6	89,6
Totale utgifter.....	1 280,9	1 318,1	1 382,5
1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	26,6	22,6	29,0
2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet.....	1 254,3	1 295,6	1 353,5
Overskudd på statsbudsjettet før overføring til			
Statens pensjonsfond utland	-55,0	32,4	33,6
- Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	167,8	251,0	262,9
= Oljekorrigert overskudd.....	-222,8	-218,5	-229,2
+ Overført fra Statens pensjonsfond utland	231,4	225,5	229,2
= Overskudd på statsbudsjettet	8,6	7,0	0,0
+ Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	-63,5	25,4	33,6
+ Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond ¹	203,6	225,0	229,4
= Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond ¹	148,6	257,4	263,0
Memo:			
Markedsverdien av Statens pensjonsfond utland ²	8 484	8 243	9 300
Markedsverdien av Statens pensjonsfond ²	8 724	8 483	9 553
Strukturelt, oljekorrigert underskudd, mrd. kroner	217,6	213,8	238,1
Prosent av fondskapitalen	2,9	2,5	2,9
Prosent av trend-BNP Fastlands-Norge	7,6	7,2	7,7
Budsjettimpuls, prosentenheter ³	0,2	-0,4	0,5
Reell, underliggende utgiftsvekst, pst.	1,9	0,7	2,0

¹ Inneholder ikke kursgevinster eller –tap.

² Ved utgangen av året.

³ Positive tall indikerer at budsjettet virker ekspansivt. Indikatoren tar ikke hensyn til at ulike inntekts- og utgiftsposter kan ha ulik betydning for aktiviteten i økonomien.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Pressemelding

Nr.: 36/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Nøkkeltall i Revidert nasjonalbudsjett 2019

For å gi lik tilgang til tall som kan være markedssensitive, offentliggjør Finansdepartementet her enkelte nøkkeltall før fremleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett kl. 10:45. En mer detaljert anslagstabell blir publisert sammen med revidert nasjonalbudsjett.

Det går godt i norsk økonomi. I Revidert nasjonalbudsjett 2019 anslås BNP for Fastlands-Norge å vokse med 2,7 prosent i år og 2,5 prosent neste år. Det er høyere enn den langsiktige trenden.

Arbeidsmarkedet er i klar bedring, og arbeidsledigheten er kommet godt ned over hele landet. Sysselsettingen øker markert. Nedgangen i sysselsettingsandelen er snudd til oppgang. Arbeidsledigheten ventes å avta ytterligere fremover, fra 3,8 prosent i 2018 til henholdsvis 3,7 og 3,6 prosent i år og neste år, målt ved AKU.

Budsjettimpulsen for 2019 anslås nå til 0,5 prosent, som er høyere enn da budsjettet ble lagt frem i fjor høst. Det skyldes først og fremst at pengebruken i fjor ble lavere enn planlagt. Impulsen for 2018 er nå negativ. Ser vi 2018 og 2019 under ett, er finanspolitikken om lag nøytral.

Regjeringens forslag til Revidert nasjonalbudsjett 2019 innebærer en bruk av oljeinntekter på 238 mrd. kroner, målt ved det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Det tilsvarer 2,9 prosent av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året, som er noe høyere enn anslått i fjor høst. Den høyere uttaksprosenten har blant annet sammenheng med at uroen i finansmarkedene i høst og vinter reduserte verdien av SPU, slik at fondet var omtrent 500 mrd. kroner lavere ved årsskiftet enn anslått i budsjettet i fjor høst.

Tabell: Noen økonomiske hovedstørrelser i Revidert nasjonalbudsjett 2019¹

	2018	2019	2020
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge	2,2	2,7	2,5
Sysselsetting, personer	1,5	1,4	0,8
Arbeidsledighetsrate, AKU (nivå)	3,8	3,7	3,6
Strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd, mrd. 2019-kroner	219,9	238,1	...
Budsjettimpuls ²	-0,4	0,5	...
Uttak fra SPU ³	2,5	2,9	

¹ Prosentvis volumendring fra året før der ikke annet er angitt.

² Strukturelt, oljekorrigert underskudd i prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge. Endring fra året før i prosentenheter.

³ Strukturelt, oljekorrigert underskudd i prosent av kapitalen i Statens pensjonsfond utland (SPU) ved inngangen til året.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Pressemelding

Nr.: 38/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Merverdiavgiftsfritak for elektroniske tidsskrifter og bøker

Regjeringen foreslår å innføre fritak for merverdiavgift for elektroniske tidsskrifter og bøker fra 1. juli 2019. – Fritakene vil sikre lik behandling av trykte og elektroniske tidsskrifter og bøker, og er i takt med den digitale utviklingen i samfunnet, sier finansminister Siv Jensen (FrP).

Dagens regler innebærer at trykte tidsskrifter og bøker kan publiseres med fritak for merverdiavgift, mens elektroniske tidsskrifter og bøker ilegges merverdiavgift på 25 prosent.

– Det er uheldig med ulik avgiftsbehandling av varer og tjenester med samme innhold og bruksområde. Vi foreslår derfor å innføre merverdiavgiftsfritak for elektroniske tidsskrifter og bøker, sier finansminister Siv Jensen.

Regjeringen foreslår å åpne for moderate innslag av annet innhold enn trykt skrift og stillbilder, for eksempel innslag av lyd og video. Det vil ikke bli stilt krav om at det må foreligge en trykt utgave av det elektroniske tidsskriftet eller den elektroniske boka.

– Ved å åpne for moderate innslag av lyd og video, gir vi bransjen mulighet til å utnytte de mulighetene som ligger i elektronisk publisering. I kombinasjon med at det ikke stilles krav om trykt utgave, mener vi at fritakene er godt tilpasset den digitale utviklingen i samfunnet, sier finansminister Siv Jensen.

Dersom forslaget blir vedtatt, vil også strømming og nedlasting av lydbøker omfattes av fritaket.

Regjeringen foreslår at gjeldende avgrensninger av fritakene for trykte tidsskrifter og bøker så langt de passer gis tilsvarende anvendelse for elektroniske tidsskrifter og bøker. De nærmere avgrensningene vil bli regulert merverdiavgiftsforskriften.

– Som et utgangspunkt bør elektroniske tjenester omfattes av avgiftsplikt i en stadig mer digitalisert verden. Det er derfor viktig å sikre at fritakene for elektroniske bøker og tidsskrifter bare omfatter samme typer av publikasjoner som er omfattet av dagens fritak for trykte tidsskrifter og bøker, avslutter finansminister Siv Jensen.

Les mer i Prop. 115 LS. (2018–2019) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga.

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Pressemelding

Nr.: 39/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Engangsavgiften fjernes for kjøretøy over 20 år

Regjeringen foreslår at engangsavgift for kjøretøy som er over 20 år fjernes. – Nå følger vi opp Granavolden-plattformen og fjerner engangsavgiften for kjøretøy som er over 20 år gamle, sier finansminister Siv Jensen (FrP).

Engangsavgift betales ved første gangs registrering av kjøretøy og omfatter de fleste typer kjøretøy, med unntakt av tunge lastebiler og busser. Bruktimporterte kjøretøy får et prosentvis fradrag i avgiften basert på kjøretøyets alder.

For motorvogner som er 30 år eller eldre betales det ikke engangsavgift ut over vrakpantavgiften. I Granavolden-plattformen står det at regjeringen vil «fjerne engangsavgift for biler over 20 år».

– Nå foreslår regjeringen å fjerne engangsavgift for alle kjøretøy over 20 år. Det betyr at biler og motorsykler over 20 år fremover kan importeres uten å betale engangsavgift ut over vrakpantavgiften. Forslaget gjelder ikke kun for biler, men også alle andre kjøretøy som omfattes av engangsavgiften, sier finansministeren.

Vrakpantavgiften videreføres uendret som i dag.

Endringen vil gjelde fra 1. juli 2019 for kjøretøy som oppnår 20 års registreringstid i 2019.

Les mer i Prop. 115 LS. (2018–2019) Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivninga

Pressemelding

Nr.: 40/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Redusert engangsavgift for motorsykler

Regjeringen foreslår redusert engangsavgift for motorsykler. – Nå senker vi engangsavgiften på motorsykler igjen, sier finansminister Siv Jensen (FrP).

Engangsavgift betales ved første gangs registrering av motorsykler. For motorsykler er engangsavgiften basert på CO₂-utslipp og slagvolum. Regjeringen foreslår nå at engangsavgiften reduseres med om lag 10 prosent.

– Vi har tidligere gjort flere endringer i engangsavgiften for motorsykler, blant annet innført og forsterket miljødifferensiering, sier finansminister Siv Jensen.

Forslaget innebærer at engangsavgiften for motorsykler blir redusert gjennom en kombinasjon av økt innslagspunkt i slagvolumkomponenten og reduserte satser. Alle satser reduseres med 4 prosent. Videre heves det laveste innslagspunktet i slagvolumkomponenten fra 125 cm³ til 225 cm³. Innslagspunktet på 900 cm³ endres ikke.

Forslaget gir en lettelse i engangsavgiften for motorsykler på om lag 10 prosent i gjennomsnitt. Størrelsen på lettelsen for den enkelte motorsykkelen avhenger av sykkelenes CO₂-utslipp og slagvolum. Motorsykler med lav avgift i dag får den største prosentvise lettelsen.

For motorsykler uten registrert utslippsinformasjon er engangsavgiften basert på slagvolum og motoreffekt i tillegg til en stykkavgift. Det blir gjort om lag tilsvarende endringer i avgiften for disse syklene som for motorsyklene med utslippsinformasjon.

Endringen vil gjelde for motorsykler som blir registrert fra og med 1. juli 2019.

Regjeringen har også tidligere gjort endringer i engangsavgiften, blant annet i 2015 da avgiften ble redusert med 30 prosent og i 2017 da avgiften ble miljødifferensiert.

Les mer i Prop. 115 LS. (2018–2019) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga

Pressemelding

Nr.: 41/2019
Dato: 14.05.2019
Kontaktperson: Pressetelefon 22 24 44 11

Redusert alkoholavgift for sider og lignende fra små bryggeri

Regjeringen foreslår redusert alkoholavgift for sider og lignende alkoholvarer fra små bryggeri. – Ut i fra hensynet til lik behandling er det rimelig at også lignende drikke som øl omfattes av den reduserte avgiften, sier finansminister Siv Jensen (FrP).

For øl produsert av små bryggerier er det i dag redusert alkoholavgift. Dette gjelder øl over 3,7 til og med 4,7 volumprosent alkohol.

– Forslaget vil stimulere til økt mangfold og brygging av sider og lignende alkoholvarer lokalt, sier finansminister Siv Jensen.

Avgiftsregelverket for små bryggerier var på høring høsten 2017. I høringen tok blant annet Vin- og brennevinsleverandørenes forening (VBF) og Bryggeri- og drikkevareforeningen (BROD) til orde for at dagens regler innebærer ulik avgiftsmessig behandling av like typer alkoholvarer.

Regjeringen foreslår nå at ordningen også gjelder for sider og lignende innenfor det samme alkoholintervallet. Endringen trer i kraft fra 1. juli 2019.

Les mer i Prop. 115 LS. (2018–2019) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga.

Faktaark

Oversikt over skatte- og avgiftsendringer i Revidert nasjonalbudsjett 2019

Merverdiavgiftsfritak for elektroniske tidsskrifter og bøker

Regjeringen foreslår å innføre fritak for merverdiavgift for elektroniske tidsskrifter og bøker fra 1. juli 2019. Fritakene vil sikre lik behandling av trykte tidsskrifter og bøker, som allerede er fritatt for merverdiavgift, og elektroniske tidsskrifter og bøker.

Regjeringen foreslår å åpne for moderate innslag av annet innhold enn trykt skrift og stillbilder, for eksempel innslag av lyd og video. Det vil ikke bli stilt krav om at det må foreligge en trykt utgave av det elektroniske tidsskriftet eller den elektroniske boka. Strømming og nedlasting av lydbøker vil omfattes av fritaket. Les mer om endringene i egen pressemelding.

Redusert engangsavgift for motorsykler

Regjeringen foreslår at engangsavgiften reduseres med om lag 10 prosent. Forslaget innebærer at engangsavgiften for motorsykler blir redusert gjennom en kombinasjon av økt innslagspunkt i slagvolumkomponenten og generell satsreduksjon. Les mer om endringene i egen pressemelding.

Fjerning av engangsavgiften for kjøretøy over 20 år

Regjeringen foreslår at engangsavgift for kjøretøy (herunder MC) som er over 20 år fjernes. Forslaget gjelder alle kjøretøy som omfattes av engangsavgiften, og innebærer at kjøretøy over 20 år etter 1. juli 2019 kan importeres uten å betale engangsavgift ut over vrakpantavgiften. Les mer om endringene i egen pressemelding.

Redusert alkoholavgift på sider og lignende alkoholvarer fra små bryggerier

Regjeringen foreslår å redusere alkoholavgiften for sider og lignende alkoholvarer med over 3,7 til og med 4,7 volumprosent alkohol fra små bryggerier. Forslaget innebærer lavere avgiftssatser ved omsetting av inntil 200 000 liter sider og lignende. Les mer om endringene i egen pressemelding.

Forenklinger i ektefellebeskatningen

Regjeringen foreslår noen mindre justeringer i reglene om skattlegging av ektefeller. Endringene vil gjøre reglene mer tilgjengelige og forståelige for skattyterne, og vil samtidig være forenklende for Skatteetaten.

Andre endringer

Stortinget vedtok i budsjettforliket høsten 2018 at kraft til utvinning av kryptovaluta i datasentre ikke skal ha redusert elavgift. Skattedirektoratet vil om kort tid sende forslag om regelendringer på høring.

Les mer i Prop. 115 LS (2018–2019) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga og Meld. St. 2 (2018–2019) Revidert nasjonalbudsjett 2019 kapittel 4.

Finansdepartementet

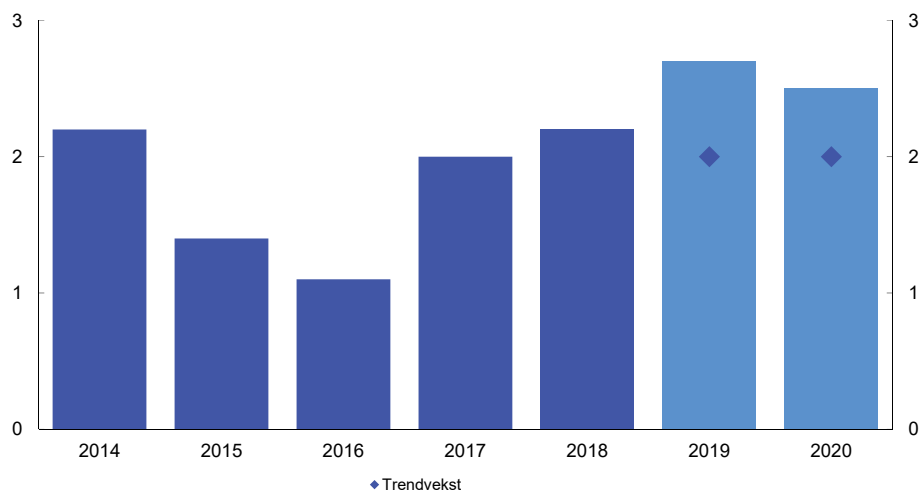
Revidert nasjonalbudsjett 2019

Finansminister Siv Jensen (FrP)

15. mai 2019

God vekst i norsk økonomi

BNP for Fastlands-Norge. Årlig prosentvis volumvekst

Finansdepartementet

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

2

Sysselsettingen øker markert

109 000

flere sysselsatte*

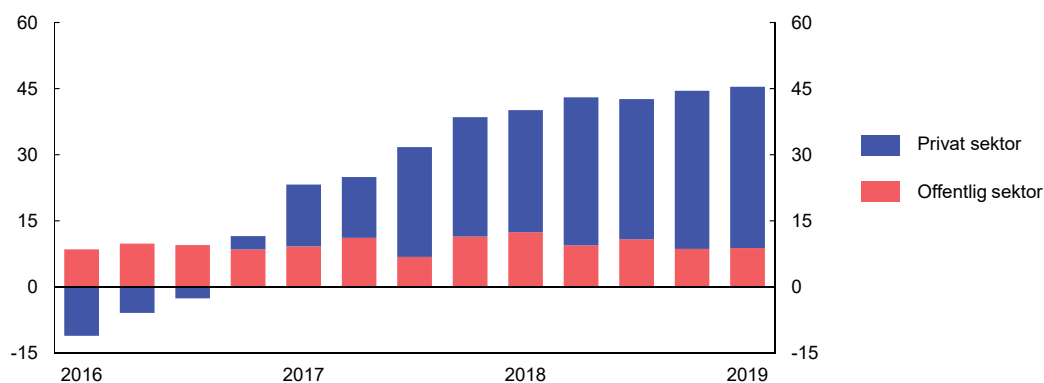
Finansdepartementet

* Vekst fra 1. kvartal 2016 - 1.kvartal 2019. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3

Markert sysselsetningsvekst i privat sektor

Sysselsetting. Endring fra samme kvartal året før (i 1000 personer)

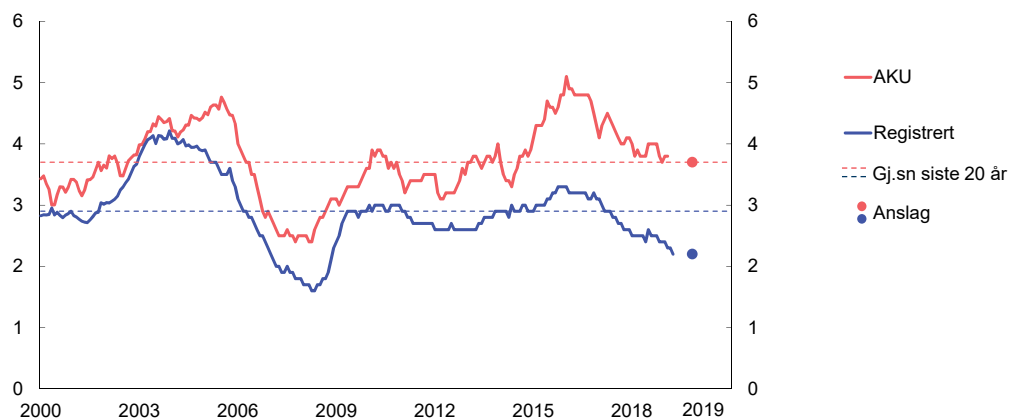
Finansdepartementet

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

4

Lavere arbeidsledighet

Arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken. Sesongjusterte tall. Anslag for 2019

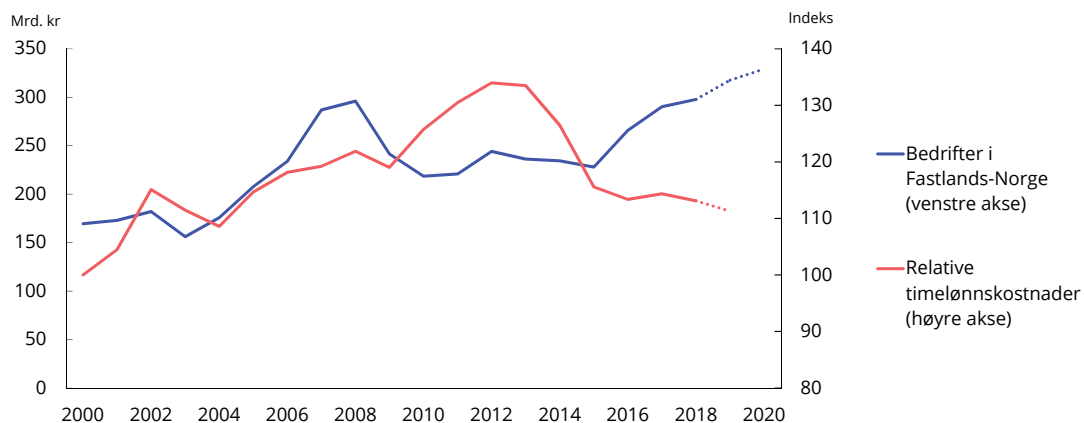
Finansdepartementet

Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Finansdepartementet.

5

Bedret konkurransevne og økte investeringer

Bruttoinvesteringer i fastlandsbedriftene i mrd. 2016 kr. Timelønnskostnader i industrien relativt til handelspartnerne i EU, i felles valuta. Indeks. 2000 = 100

Finansdepartementet

Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU, Reuters, Macrobond og Finansdepartementet

6

Revisjonen av 2019-budsjettet

- Finanspolitikken er om lag nøytral i 2018 og 2019 samlet sett
- Uttak på 2,9 prosent av fondskapitalen i 2019
- Reell, underliggende utgiftsvekst på 2 prosent

Finansdepartementet

Kilde: Finansdepartementet.

7

Finansdepartementet

Regjeringens budsjettrevisjon

Hovedtall for budsjettrevisjonen 2019

Milliarder kroner

- Utgiftene øker med 2,9 mrd. kroner
 - Tilskudd SPK 0,9
 - Kommunesektoren, mva.-kompensasjon 0,8
 - Forlis, KNM Helge Ingstad 0,7
 - Folketrygden, anslagsendringer - 2,6
- Inntektene utenom skatt og avgift reduseres med 0,3 mrd. kroner
 - Utbytte fra selskaper (NFD) 1,4
 - Forsinket salg av klimakvoter - 2,6
- Strukturelle skatte- og avgiftsinntekter reduseres med 3,3 milliarder kroner

Finansdepartementet

Kilde: Finansdepartementet.

9

Andre endringer

Millioner kroner

- Klimatiltak 325
- Politiet og PST 313
- Nedbetaling av bompengegjeld 200
- Bygging av idrettsanlegg, mva.-kompensasjon 105
- Heldøgns omsorgsplasser 78
- Bredbåndsutbygging 50

Finansdepartementet

Kilde: Finansdepartementet.

10

Finansdepartementet

Skatter og avgifter

Skatter og avgifter

- Merverdiavgiftsfritak for elektroniske bøker og tidsskrifter
- Avgiftslettelse for sider og lignende fra små bryggerier
- Redusert engangsavgift for MC
- Fritak for engangsavgift for kjøretøy eldre enn 20 år
- Forenklinger i ektefellebeskatningen
- Endringer i reglene om naturalytelser
 - Vedtatt av Stortinget 2. april 2019

Finansdepartementet

Kilde: Finansdepartementet.

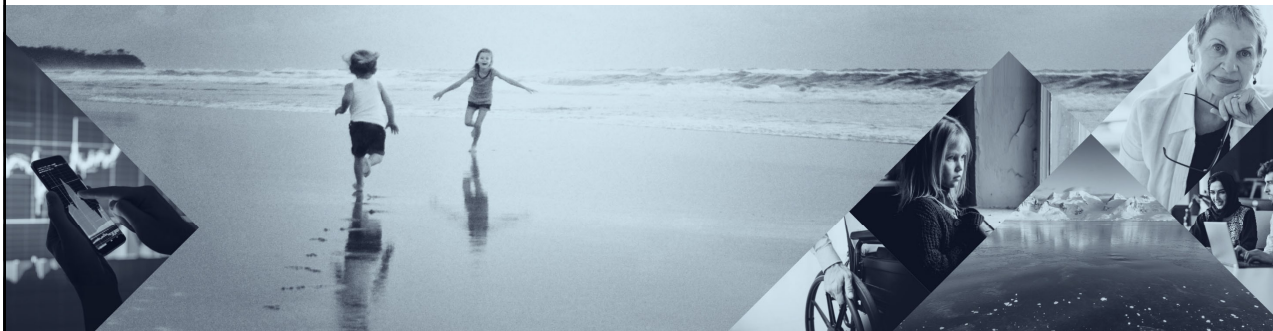
12

Revidert nasjonalbudsjett 2019

- God vekst
- Økt sysselsetting
- Bedret konkurranseevne

#statsbudsjettet

statsbudsjettet.no

Finansdepartementet

13

Utgitt av:
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

<https://www.regjeringen.no/fin>
<http://www.statsbudsjettet.no>

Omslagsillustrasjon: Anagram Design AS

Trykk:
Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon - 5/2019